

**Uchwała nr 150/2018
z dnia 22 lutego 2018 r.
Senatu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi**

**w sprawie wytycznych dla rad wydziałów Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
do opracowania programów kształcenia dla studiów doktoranckich**

Na podstawie art. 62 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 lit. b, art. 68 ust. 1 pkt 3 i art. 195 ust. 4-5 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, ze zm.), w związku z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 lutego 2017 r. w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych (Dz. U. poz. 256) oraz § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich (Dz. U. poz. 1696), oraz na podstawie § 34 ust. 3 pkt 1a i 1b Statutu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi z dnia 29 września 2011 r., ze zm., w związku z § 6 ust. 2 oraz § 29-32 Regulaminu studiów doktoranckich w Uniwersytecie Medycznym w Łodzi (t.j. uchwała nr 68/2017 z dnia 27 kwietnia 2017 r. Senatu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi), Senat Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, uchwała, co następuje:

**CZĘŚĆ I
PRZEPISY OGÓLNE**

§ 1

1. Uchwała określa wytyczne dla rad wydziałów Uniwersytetu Medycznego w Łodzi do opracowania programów kształcenia dla studiów doktoranckich.
2. Użyte w uchwale określenia oznaczają:
 - 1) **Uniwersytet** – Uniwersytet Medyczny w Łodzi;
 - 2) **wydział** – podstawową jednostkę organizacyjną Uniwersytetu;
 - 3) **jednostka organizacyjna** – jednostkę naukową lub naukowo-dydaktyczną Uniwersytetu;
 - 4) **Senat** – Senat Uniwersytetu;
 - 5) **studia doktoranckie** – prowadzone w Uniwersytecie studia trzeciego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia oraz beneficjenci programu „Diamentowy Grant”, o którym mowa w art. 187a ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym;
 - 6) **kwalifikacje trzeciego stopnia** – uzyskanie, w drodze przewodu doktorskiego przeprowadzonego na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789), stopnia naukowego doktora w określonej dziedzinie nauki w zakresie dyscypliny naukowej, potwierdzone odpowiednim dyplomem;
 - 7) **doktorant** – uczestnika studiów doktoranckich;
 - 8) **program kształcenia** – opis spójnych efektów kształcenia określonych przez Uniwersytet dla studiów doktoranckich, właściwych dla obszaru lub obszarów kształcenia, zgodny z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, oraz opis procesu kształcenia prowadzącego do osiągnięcia tych efektów, wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów tego procesu punktami ECTS;
 - 9) **efekty kształcenia** – zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

uzyskiwanych w procesie kształcenia na studiach doktoranckich;

- 10) **program studiów** – opis procesu kształcenia na studiach doktoranckich, prowadzącego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów tego procesu punktami ECTS;
- 11) **moduł zajęć** – zajęcia lub grupę zajęć, do których przypisano zakładane efekty kształcenia oraz liczbę punktów ECTS określającą średni nakład pracy doktoranta niezbędny do uzyskania zakładanych efektów kształcenia; moduły zajęć mogą obejmować zajęcia obowiązkowe lub być zdefiniowane w formie bloku zajęć fakultatywnych;
- 12) **ustawa** – ustawę z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, ze zm.);
- 13) **ustawa o stopniach naukowych i tytule naukowym** – ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789);
- 14) **ustawa o ZSK** – ustawę z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986);
- 15) **rozporządzenie** – rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 10 lutego 2017 r. w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w uczelniach i jednostkach naukowych (Dz. U. poz. 256);
- 16) **Regulamin studiów** – Regulamin studiów doktoranckich w Uniwersytecie Medycznym w Łodzi (t.j. uchwała nr 68/2017 z dnia 27 kwietnia 2017 r. Senatu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi).

§ 2

1. Studia doktoranckie prowadzone są na wydziałach Uniwersytetu, w obszarze nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej, w dziedzinach nauk farmaceutycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk medycznych, w następujących dyscyplinach naukowych: biologia medyczna, medycyna i stomatologia.
2. Studia doktoranckie są prowadzone w formie studiów stacjonarnych lub niestacjonarnych.
3. Studia doktoranckie są prowadzone w języku polskim lub języku obcym.
4. Studia doktoranckie trwają nie krócej niż dwa lata i nie dłużej niż cztery lata.

§ 3

1. Kształcenie na studiach doktoranckich stwarza warunki do:
 - 1) realizacji programu studiów, obejmującego zajęcia obowiązkowe, zajęcia fakultatywne i praktyki zawodowe;
 - 2) prowadzenia samodzielnych badań naukowych, w tym także poza jednostką organizacyjną Uniwersytetu;
 - 3) współpracy naukowej w ramach zespołów badawczych, w tym także zespołów międzynarodowych;
 - 4) przygotowania przez doktoranta oraz wydania lub przyjęcia do druku:
 - a) publikacji naukowej w formie książki lub
 - b) co najmniej jednej publikacji naukowej w recenzowanym czasopiśmie naukowym, wymienionym w wykazie czasopism naukowych ogłaszanych przez ministra właściwego do spraw nauki lub w recenzowanych materiałach z międzynarodowej konferencji naukowej;
 - 5) przygotowania rozprawy doktorskiej pod opieką promotora albo promotora i kopromotora lub drugiego promotora, lub promotora pomocniczego;
 - 6) przygotowania do egzaminów doktorskich;
 - 7) przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego;
 - 8) uczestniczenia w życiu środowiska naukowego w kraju i za granicą.

2. Kształcenie na studiach doktoranckich może odbywać się we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym Uniwersytetu, w szczególności z przedsiębiorcami lub innymi podmiotami zatrudniającymi uczestników tych studiów.
3. Realizacja programu studiów doktoranckich prowadzi do osiągnięcia efektów kształcenia uwzględniających ogólne charakterystyki efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, określone w ustawie o ZSK oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy.
4. Absolwent studiów doktoranckich uzyskuje kwalifikacje trzeciego stopnia w drodze przewodu doktorskiego, przeprowadzonego na podstawie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym.

CZĘŚĆ II

UCHWALANIE PROGRAMU KSZTAŁCENIA

§ 4

1. Studia doktoranckie prowadzone są zgodnie z programem kształcenia, obejmującym:
 - 1) opis zakładanych efektów kształcenia;
 - 2) program studiów doktoranckich, w tym plan studiów, stanowiący opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia.
2. Rada wydziału:
 - 1) określa efekty kształcenia dla studiów doktoranckich,
 - 2) uchwała program studiów doktoranckich, w tym plan studiów – w terminie do 31 stycznia roku akademickiego poprzedzającego rok akademicki, w którym planowane jest uruchomienie kształcenia na studiach doktoranckich.
3. Programy studiów doktoranckich, w tym plany studiów, dostosowane do zakładanych efektów kształcenia, rady wydziałów uchwalają po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu doktorantów, zgodnie z wytycznymi określonymi w niniejszej uchwale.
4. Senat zatwierdza efekty kształcenia, określone przez radę wydziału, w terminie do końca lutego roku akademickiego poprzedzającego rok akademicki, w którym planowane jest uruchomienie kształcenia na studiach doktoranckich.

§ 5

1. Rada wydziału może, w celu doskonalenia programu kształcenia, dokonywać w nim zmian.
2. Wprowadzając zmiany w programie kształcenia, rada wydziału uwzględnia wnioski z oceny realizacji zakładanych efektów kształcenia, przedkładane przez kierownika studiów doktoranckich po zakończeniu roku akademickiego.
3. Zmiany w programie kształcenia wprowadzane są z początkiem nowego cyklu kształcenia, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Zmiany w programie kształcenia:
 - 1) dotyczące doboru treści kształcenia, uwzględniające najnowsze osiągnięcia naukowe, oraz form i metod prowadzenia zajęć dydaktycznych,
 - 2) konieczne do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną,
 - 3) konieczne do dostosowania programu kształcenia do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących – mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.
5. Do wprowadzania zmian w programach kształcenia tryb określony w § 4 stosuje się odpowiednio.
6. Zmiany w programach kształcenia są ogłaszane co najmniej na dwa miesiące przed rozpoczęciem roku akademickiego.

CZĘŚĆ III

ZASADY OPRACOWANIA PROGRAMU KSZTAŁCENIA

Rozdział 1

Proces opracowania programu kształcenia

§ 6

W procesie opracowania programu kształcenia dla studiów doktoranckich należy uwzględnić:

- 1) związek studiów doktoranckich z misją Uniwersytetu i strategią rozwoju wydziału;
- 2) potrzeby uzasadniające opracowanie nowego programu kształcenia;
- 3) reguły kształcenia na studiach doktoranckich określone w rozporządzeniu;
- 4) wytyczne określone w niniejszej uchwale.

Rozdział 2

Struktura programu kształcenia

§ 7

1. Program kształcenia dla studiów doktoranckich obejmuje:

- 1) spójny opis zakładanych efektów kształcenia:
 - a) obejmujących wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne, niezbędne do uzyskania kwalifikacji trzeciego stopnia,
 - b) uwzględniających ogólne charakterystyki efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, określone w ustawie o ZSK oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy;
- 2) program studiów doktoranckich, w którym uwzględnia się:
 - a) ogólną charakterystykę studiów doktoranckich, w której określa się:
 - nazwę wydziału prowadzącego studia,
 - nazwę studiów,
 - profil programu,
 - obszary wiedzy, dziedziny nauki i dyscypliny naukowe, w ramach których prowadzone są studia,
 - formę studiów (studia stacjonarne, studia niestacjonarne),
 - czas trwania studiów,
 - język, w którym są prowadzone studia,
 - profil kandydata (wymagania wstępne),
 - stopień naukowy uzyskiwany przez absolwenta,
 - związek studiów z misją Uniwersytetu i strategią rozwoju wydziału,
 - ogólne cele kształcenia na studiach,
 - b) ogólne wymagania dotyczące realizowania przez doktorantów badań naukowych oraz przewodu doktorskiego,
 - c) opis modułów zajęć obowiązkowych, w tym formy prowadzenia i zaliczania zajęć,
 - d) opis bloków zajęć fakultatywnych, w tym formy prowadzenia i zaliczania zajęć fakultatywnych:
 - rozwijających umiejętności zawodowe, przygotowujących doktoranta do prowadzenia działalności badawczej lub badawczo-rozwojowej,
 - rozwijających umiejętności dydaktyczne, przygotowujących doktoranta do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego,
 - e) średni nakład pracy doktoranta związany z realizacją modułów zajęć obowiązkowych oraz bloków zajęć fakultatywnych, wyrażony za pomocą punktów ECTS,
 - f) wymiar, zasady oceny i formy odbywania praktyk zawodowych oraz liczbę punktów

- ECTS, którą doktorant uzyskuje w ramach praktyk,
- g) plan studiów doktoranckich (szczegółowy opis procesu kształcenia zorganizowanego),
 - h) indywidualny program badawczy (szczegółowy opis procesu kształcenia poprzez badania).
2. Dokumentacja programu kształcenia dla studiów doktoranckich, poza elementami wymienionymi w ust. 1, obejmuje:
- 1) projekt określający warunki i tryb rekrutacji na studia doktoranckie;
 - 2) określenie proponowanej wysokości opłat za niestacjonarne studia doktoranckie – jeżeli przewidywane jest utworzenie studiów odpłatnych;
 - 3) opis wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia;
 - 4) dotyczące studiów analizy, umowy, porozumienia itp.

§ 8

1. Program studiów doktoranckich może mieć profil:
- 1) akademicki – przygotowujący do podjęcia zatrudnienia w uczelniach i jednostkach naukowych, w tym do pracy w charakterze nauczyciela akademickiego;
 - 2) aplikacyjny (praktyczny) – przygotowujący do wykonywania pracy o charakterze badawczym lub badawczo-rozwojowym w instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego.
2. W przypadku gdy studia doktoranckie będą prowadzone w więcej niż jednym obszarze wiedzy, dziedzinie nauki lub dyscyplinie naukowej, w programie kształcenia należy wskazać wszystkie te obszary wiedzy, dziedziny i dyscypliny.
3. W przypadku gdy studia doktoranckie są prowadzone w formie studiów stacjonarnych oraz studiów niestacjonarnych:
- 1) proces kształcenia umożliwi uzyskanie tych samych efektów kształcenia na każdej z tych form studiów;
 - 2) program studiów doktoranckich, w tym plan studiów, opracowuje się odrębnie dla każdej z tych form studiów.

§ 9

1. Plan studiów doktoranckich stanowi wyodrębnioną część programu studiów doktoranckich, opisującą proces kształcenia zorganizowanego.
2. Plan studiów doktoranckich określa w szczególności:
- 1) moduły zajęć obowiązkowych oraz bloki zajęć fakultatywnych, wraz z opisem zakładanych efektów kształcenia, przypisaną do nich liczbą punktów ECTS, określającą średni nakład pracy doktoranta związany z realizacją tych zajęć, oraz liczbą godzin zajęć;
 - 2) usytuowanie modułów zajęć obowiązkowych, bloków zajęć fakultatywnych oraz praktyk zawodowych na poszczególnych latach studiów;
 - 3) formy prowadzenia i zaliczania zajęć obowiązkowych, zajęć fakultatywnych oraz praktyk zawodowych.
3. Plan studiów może zawierać również inne elementy, wynikające ze specyfiki studiów doktoranckich.
4. Usytuowanie modułów zajęć obowiązkowych, bloków zajęć fakultatywnych oraz praktyk zawodowych na poszczególnych latach studiów powinno umożliwić doktorantowi udział w stażach naukowych lub stażach w instytucjach otoczenia społeczno-gospodarczego.

§ 10

1. Indywidualny program badawczy stanowi indywidualnie ustalony z doktorantem oraz jego

- opiekunem naukowym załącznik do programu studiów doktoranckich i powinien zostać opracowany nie później w terminie jednego miesiąca po rozpoczęciu studiów. Indywidualny program badawczy podlega zatwierdzeniu przez radę wydziału.
2. Indywidualny program badawczy określa w szczególności:
 - 1) temat badań;
 - 2) założenia projektu badawczego;
 - 3) ramowy harmonogram badań;
 - 4) zakres i formę opieki naukowej, w tym zakładane efekty kształcenia realizowane w ramach opieki naukowej;
 - 5) imiona i nazwiska, stopnie lub tytuły naukowe opiekunów naukowych oraz ich zakres zadań;
 - 6) sposób finansowania badań oraz prezentacji ich wyników;
 - 7) wykaz udostępnianej doktorantowi infrastruktury naukowo-dydaktycznej Uniwersytetu, wraz z zasadami dostępu do tej infrastruktury.
 3. Na wspólny wniosek doktoranta i opiekuna naukowego kierownik studiów doktoranckich może udzielić zgody na weryfikację i aktualizację indywidualnego programu badawczego. Wniosek może stanowić załącznik do rocznego sprawozdania doktoranta z prowadzonych badań naukowych. Aktualizacja indywidualnego programu badawczego nie wymaga zatwierdzenia przez radę wydziału.

Rozdział 3 **Ogólne założenia dotyczące programu studiów**

§ 11

1. Więcej niż połowa programu stacjonarnych studiów doktoranckich wymaga obecności doktoranta w prowadzącej te studia jednostce organizacyjnej i jest realizowana w formie zajęć dydaktycznych i pracy naukowej, wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich lub opiekunów naukowych i doktorantów.
2. Organizacja niestacjonarnych studiów doktoranckich powinna zapewniać możliwość odbywania studiów doktoranckich osobom zatrudnionym w ramach stosunku pracy.
3. Łączny wymiar zajęć obowiązkowych, fakultatywnych i praktyk zawodowych, objętych programem studiów doktoranckich, umożliwia doktorantowi uzyskanie nie mniej niż 30 i nie więcej niż 45 punktów ECTS, przy czym przyjmuje się, że jeden punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy doktoranta, obejmującej udział w zajęciach oraz pracę własną doktoranta.
4. Zajęcia fakultatywne realizowane są w wymiarze co najmniej 15 godzin i umożliwiają uzyskanie co najmniej 5 punktów ECTS w każdej z grup zajęć, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 2 lit. d.
5. Wymiar praktyk zawodowych, w tym realizowanych w formie prowadzenia zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie lub uczestniczenia w ich prowadzeniu, nie może być mniejszy niż 10 oraz większy niż 90 godzin rocznie.

CZEŚĆ IV **PROGRAMY KSZTAŁCENIA DLA STUDIÓW PROWADZONYCH** **W RAMACH PROJEKTÓW**

§ 12

Do uchwalania programów kształcenia dla studiów doktoranckich tworzonych i prowadzonych w ramach projektów finansowanych lub współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych, w tym ze środków Unii Europejskiej, zwanych dalej „studiami prowadzonymi w ramach projektów”, stosuje się zasady i tryb określone w § 4.

§ 13

1. Program kształcenia dla studiów doktoranckich prowadzonych w ramach projektów należy opracować zgodnie z wytycznymi określonymi w § 6-11, z uwzględnieniem wymagań i zaleceń określonych w warunkach postępowania konkursowego.
2. W dokumentacji programu kształcenia dla studiów doktoranckich prowadzonych w ramach projektów należy także uwzględnić dokumenty istotne ze względu na realizację projektu, w szczególności: warunki konkursu, regulamin projektu, umowy, porozumienia, harmonogram projektu itp.

CZEŚĆ V PRZEPISY KOŃCOWE

§ 14

1. Programy kształcenia uchwalone dla studiów doktoranckich przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały pozostają w mocy.
2. Do wprowadzania zmian w programach kształcenia, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy niniejszej uchwały.

§ 15

Programy kształcenia dla studiów doktoranckich prowadzonych w ramach projektów, w przypadku których Uniwersytet zawarł umowę o dofinansowanie przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały, mogą być uchwalane w terminach innych niż określone w § 4.

§ 16

W sprawach dotyczących programów kształcenia dla studiów doktoranckich nieuregulowanych przepisami niniejszej uchwały decyzje podejmuje rada wydziału.

§ 17

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

z upoważnienia Rektora:

Prorektor ds. Organizacyjnych i Studenckich
prof. dr hab. n. med. Janusz Piekarski

Otrzymują:

- jednostki organizacyjne wg rozdzielnika
- intranet